

במה אשה פרק ששי שבת

ל: טולין ס; ג) נכוסה
(א) לקמן קא: פסוקים
סמ: סדרות: ט: טו:
(ג) נכוסה: ט: טו:
(ד) נכוסה: ט: טו:
(ה) נכוסה: ט: טו:
(ו) נכוסה: ט: טו:
(ז) נכוסה: ט: טו:
(ח) נכוסה: ט: טו:
(ט) נכוסה: ט: טו:
(י) נכוסה: ט: טו:
(יא) נכוסה: ט: טו:
(יב) נכוסה: ט: טו:
(יג) נכוסה: ט: טו:
(יד) נכוסה: ט: טו:
(טו) נכוסה: ט: טו:
(טז) נכוסה: ט: טו:
(יז) נכוסה: ט: טו:
(יח) נכוסה: ט: טו:
(יט) נכוסה: ט: טו:
(כ) נכוסה: ט: טו:
(כא) נכוסה: ט: טו:
(כב) נכוסה: ט: טו:
(כג) נכוסה: ט: טו:
(כד) נכוסה: ט: טו:
(כה) נכוסה: ט: טו:
(כו) נכוסה: ט: טו:
(כז) נכוסה: ט: טו:
(כח) נכוסה: ט: טו:
(כט) נכוסה: ט: טו:
(ל) נכוסה: ט: טו:

בין חרדלי' שמור לזנה או שמורה: במסב רחב. מיקצ מנה שמקצ עליה נשעת חכילה ולענין יוארף אשה שמנה: קצרה. כחוש: הכר טוב. אשה טובה מרחא: דצימצמאי מלכתא. כן שמה: בתנ"י באלה. מפרש צנ"י קולפא מנאק"ה צנ"י: וכתתו חרותה. ולי חכשטיין וניהו לא יכו צנלין לעמיד: בירית. צמרא^ט מפרש: שחרה. אינה מקבלת טומאה: ויוצאין בה. ללא שלפא ומחויא שלא יראה שוקיה: בבלין שמוין. צנ"י מפרש לה: גמ' שרנא בשיהרא. נר נהרסו ממון שאינו נרץ אינו נאה אצל צמן הזה שהוא עת מלחמה חכשטיין קני: ופליגא. גמ' דקמתי צנלין לימות המשיח פליגא דשמואל לשמואל און צנלין לימות המשיח: לא יחדא. משמע לעולם אלמא יש עניות ועשירות ש"מ נחמות שמנבאלו הציאס ולא יהיה כעניני עוד (ומיה) לא לימות המשיח נחבאלו שהן הכולם הזה דלסן כן חלן לך מן: בספיע י"ה. וביחא דקמתי צנלין לימות המשיח לרבי מיא צר אבא: לא נתבנאו. דברי נחמות שלהן: עין לא ראתה. עין של נביאים לא שלטה לראותו: בדברי תורה כתיב. הוי וזכר למור על משנתך שמה מוזמנת לך נשעת הדין להציא רחיה כחכר על ידך גבור לנחם נחלתמה והוא הולך מדרך: דליגמור איניש. לגרוס שמעתא מרביה ואף על גב דלא ידע לכולהו טעמיה: ודדד ליסבר. טעמיה דהא קשה ליה לרב כהנא ולא הוה ידע להאי טעמא ומלמודיה הוה קיס ליה מדהוה צר ממני סרי: המחודין. שאלין ומשיצין ולא לקפא אלן התמלד: והדר. כנו ומלדן: והורדן. ומלמלדן: (ה): פיימינין. של מורה שמפספסין טעמיהן דקדוק וצורין^ט מימן המיומנת למלכה: עושר וכבוד יציבא. חכמיה כיון דלכיל אורן ימים שאין יגעיס על כל לרכן אי נמי מיימינין על עוסקין לשמה שממאליס שלל לשמה: הנוחין זה יציה. ושאין ונומין זה נחמת רוח מתעסקין כדי שלמנו זה מזה: ידבר עמים חתיני. יספול וכל פלומה נחמת. ל"ח הנומין מנהיגין זה את זה להנחמה של הלכה כמו לך מזה (שמע טז) ידבר מרגוס של יגה: ופי יאמר ל' מה תעשה. שומר מצות וכל לומר לו: חכשטיין. מלמדים זה את זה ומבינים זה מזה ולישנא דקרא נקט: בגנים. נמי מדרשות: חבירים מקשיבים. זה לזה למה שומר ששמיעו קולם ואענוס: ברח דודי. חכמה כמי: המדגילים. מלמדין זין את זה ואומרים זל ונלמד וזנין צין שנינו הואל ואין לנו רב ללמדנו: צורתא. שרש הדבר קלמ למדו מרגוס: גדול המלכה. לפי שאין העני שיש בדבר: ומפ"י כ"ים. משות ומלא להשתכר צנן למחית שכל. ואידי דליירי רבי^ט אבא אמר ריש לקיש נקט כל הני מילי דלגדמח דלמנר להו ר' אבא משמיה: חגורו. הדבק זה שסופק ליהנות ממלמודו: אף תדור בשנותו. שאינו יודע בדקדוקי מצות ואין חסדומו שלם וסופק ללמוד ממנו: מונע חסד. שאינו מניח העניים לצא לפתחו: פ"ם. דהיינו כלל:

בין חרדלי' במסב רחב או במסב קצר בחבר טוב או בחבר רע א"ר חסדא וכולן לזנות אמר רחבה אמר רבי יהודה עצי ירושלים של קינמון היו ובשעה שהיו מסיקין מהן ריחן נדרף בכל ארץ ישראל ומשחרבה ירושלים נגזרו ולא נשתיר אלא כשעורה ומשתבח בגזאי דצימצמאי מלכתא: **בתנ"י** "לא יצא האיש לא בסיף ולא בקשת ולא בתרים" ולא באלה ולא ברומח ואם יצא חייב מציאת רבי אליעזר אומר תכשטיין הן לו וחכ"א^ט אינן אלא לגנאי שנאמר^ט וכתתו חרותהם לאתים וחניתותיהם למזמרות ולא^ט ישא גוי אל גוי חרב ולא ילמדו עוד מלחמה בירית שחרה ויוצאין בה בשבת כבליים טמאים ואין יוצאין בהן בשבת: גמ' מ"א באלה קולפא^ט: ר' אליעזר אומר תכשטיין הן לו: תניא אמרו לו לרבי אליעזר וכי מאחר דתכשטיין הן לו מפני מה הן במלין לימות המשיח אמר להן לפי שאינן צריכין שנאמר^ט לא ישא^ט גוי אל גוי חרב ותהוי לנו בעלמא אמר אביי מידי דהוה^ט אשהרנא בשיהרא ופליגא דשמואל דאמר שמואל^ט: אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שיעבוד גליות כלבד שנאמר^ט כי לא יחדר אביון מקרב הארץ מסייע ליה לרבי חייא בר אבא דא"ר חייא בר אבא כל הנביאים לא נתבנאו אלא לימות המשיח אבל לעולם הבא^ט עין לא ראתה אלהים וזולתך ואיכא דאמרי אמרו לו לר' אליעזר וכי מאחר דתכשטיין הן לו מפני מה הן במלין לימות המשיח אמר להן אף לימות המשיח אינן במלין היינו דשמואל ופליגא דר' חייא בר אבא א"ר אביי לרב דימי ואמרי לה לרב אביי ואמרי לה רב יוסף לרב דימי ואמרי לה לרב אביי ואמרי לה לרב יוסף מ"ט דר"א דאמר תכשטיין הן לו דכתיב^ט חגור חרפק על ירך גבור הודך והדרך א"ל רב כהנא למר בריה דרב הונא^ט האי בדברי תורה כתיב א"ל^ט אין מקרא יוצא מידי פשוטו א"ר כהנא בר הוינא בר תמני סרי שנין והוה גמירנא ליה לכוליה הש"ס^ט ולא הוה ידענא דאין מקרא יוצא מידי פשוטו עד השתא מאי קמ"ל דליגמור איניש והדר ליסבר^ט: סימן זרות^ט: א"ר ירמיה א"ר אליעזר שני תלמידי חכמים המחודין זה לזה בהלכה הקב"ה מצליח להם שנאמר^ט והדרך צלח אל תקרי והדרך אלא וחדך ולא עוד אלא שעולין לגדולה שנאמר^ט צלח רבב יכול אפילו שלא לשמה תלמוד לומר^ט על דבר אמת יכול אם הגיס^ט דעתו ת"ל^ט ועונה צדק ואם עושין כן זוכין לתורה שניתנה בימין שנאמר^ט ותורך גוראות ימינך רב נחמן בר יצחק אמר זוכין לדברים שנאמרו בימינה של תורה דאמר רבא בר רב שיאל ואמרי לה אמר רב יוסף בר חמא א"ר ששת מאי דכתיב^ט אורך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד אלא בימינה אורך ימים איכא עושר וכבוד אלא למיימינין בה אורך ימים איכא וכ"ש עושר וכבוד למשמאליים בה עושר וכבוד איכא אורך ימים ליכא א"ר ירמיה אמר ר' שמעון בן לקיש שני תלמידי חכמים הנוחין זה לזה בהלכה הקדוש ברוך הוא מקשיב להן שנאמר^ט אז נדברו יראי ה' וגו'^ט אין דיבור אלא נחת שנאמר^ט ודבר עמים חתיניו מאי^ט ולחושבי שמו א"ר אמי אפילו חישוב לעשות מצוה ונאנס ולא עשאה מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה א"ר חיינא בר אידי כל העושה מצוה כמאמרה אין מבשרין אותו בשורות רעות שנאמר^ט שומר מצוה לא ידע דבר רע א"ר אסי ואיתמא ר' חנינא אפילו הקב"ה^ט גזור גזירה הוא מבטלה שנאמר^ט באשר דבר מלך שלטון ומי יאמר לו מה תעשה וסמך ליה^ט שומר מצוה לא ידע דבר רע אמר רבי אבא אמר רבי שמעון בן לקיש שני תלמידי חכמים המקשיבים זה לזה בהלכה הקדוש ב"ה שומע לקולן שנאמר^ט היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני ואם אין עושין כן גורמין לשכינה שמשללת מישראל שנאמר^ט ברח דודי ודמה וגו' אמר^ט רבי אבא א"ר שמעון בן לקיש שני ת"ח המדגילים^ט זה לזה בהלכה הקדוש ברוך הוא אהבן שנאמר^ט ודגלו עלי אהבה אמר רבא והוא דידעי צורתא דשמעתא^ט והוא דליית להו רבה במחא למוגור מיניה (א"ר^ט) אבא א"ר שמעון בן לקיש גדול המלוה יותר מן העושה צדקה^ט ומציל בכיס יותר מכולן (א"ר^ט) אבא אמר ר' שמעון בן לקיש האם תלמיד חכם נוקם ונוטר כגוש הוא חגריהו על מתניך אם עם הארץ הוא חסיד אל תדור בשכונתו אמר רב כהנא אמר רבי שמעון בן לקיש אמר רב אסי אמר רבי שמעון בן לקיש אמר רבי אבא אמר רבי שמעון בן לקיש יכל המגדל כלב רע^ט בתוך ביתו מונע חסד מתוך ביתו שנאמר^ט למס

במא אמי פ"ט מהל' סמג הלכה ט סמג לאין סה שות"ע א"ח ס"י ט"א ספיק' ז: ג ב מ"י מהל' מלמס הלכה ז: גא ג מ"י פ"ח מהל' משה הלכה ז: גב ג מ"י פ"י מהל' מ"ע הלכה ז ופ"ט מ"ד ס"י דמט ספיק' ז: גג ד מ"י פ"ו מהל' דעת הלכה ז: גד ו מ"י פ"א מהל' נחמ הלכה ז: גה ז: ג: פ: ד:

הנחות הב"ה

(א) רש"י ד"ה ומוך ומלמך ספ"ד ואמ"כ מ"ה עושר וכבוד וכו' עושר וכבוד ספ"ד ואמ"כ מ"ה למימנין בה שמפספסין מ"ל ומעתה על מורה נמקס וי"ב ע"ל נדף פ"ט ע"ב:

גליון הש"ס

גמ' א"ל שבעוד (פ"וית) (ב"ב"ח"ח) ע"י פסוק: ט"א:

הנחות וציונים

(א) פי מגן (גליון):
[ב] עין חיי"ט החכמים היינו חק: [ג] ציל לא (גליון): [ד] גייר העירך מאי א"ל קופ"י פי דומה למקל וכו' וראשו נעול כמו כדור וכו' ע"ש (גליון): [ה] פי שבט שמכין בו ראשו (בבב"ה) [ו] במבחה כתיב ישאון (גליון): [ז] שבעוד מלכות (דפ"ר): [ח] דרבינא (גליון): [ט] תלמודא (דפ"ר): [י] עין בן הויודע וברכות שמים ובספ"ר מרא דארנא ישראל (ח"ג נ"ב) ש"מ כותה הסימן: [יא] כתי' אהי יכל אפי' מניין דעתו: [יב] ציל ואמר (כת"ב): [יג] עין תוס' ע"ז כב ע"ב ד"ה רגלא וכו' וחיטוי אפירוש רש"י (הכא) (גליון): [יד] ציל א"ר (גליון): [טו] ציל ר' שמעון בן לקיש (גליון): [טז] תבית ידע' ליתא דפ"ר וחסופי המהרש"ל (דפ"ר): עיין מהרש"א ח"א דבמארא ממארה זה לפי הניסא בלא תבית ידע' (ג) ציל בדוריון (מהרש"ל): [יז] דג"ל ברבי אבא (הגאון): [יח] עין ביהמיות שם, ועיין פ"ה מהל' נזיק מכות פ"ה טושיע ח"מ סימן חט ס"ג:

ליקוטי רש"י

ולא בתרים. מסיקין. מנינים (בבב"ה ז'). ובתתו. הרבותם דאיתו. קולפא"ש נלע"ו. צמומרות. ספ"ט נלע"ו שמומין. הן הסמנים (שעה ז'). מלמל. בירית שחרה. ונחמתו ויוצאין זה הוא מנין אלעזר שטעה לטקיה מעל מני שוקיה לטקן של יעל על נגלה. סה"ק. דלאו משקיה היל אלא משקיה למני שוקיה (והרי הוא) טענתה הלכה למלך סתומה מסיקין

לעל ויוצאין זה שערך לה עם צי שוקיה ולא היו משאין ויוצאין דכין דלענישתה היל לא שלפא ומחויא שלא יראה שוקיה: בבלין שמוין. צנ"י מפרש לה: גמ' שרנא בשיהרא. נר נהרסו ממון שאינו נרץ אינו נאה אצל צמן הזה שהוא עת מלחמה חכשטיין קני: ופליגא. גמ' דקמתי צנלין לימות המשיח פליגא דשמואל לשמואל און צנלין לימות המשיח: לא יחדא. משמע לעולם אלמא יש עניות ועשירות ש"מ נחמות שמנבאלו הציאס ולא יהיה כעניני עוד (ומיה) לא לימות המשיח נחבאלו שהן הכולם הזה דלסן כן חלן לך מן: בספיע י"ה. וביחא דקמתי צנלין לימות המשיח לרבי מיא צר אבא: לא נתבנאו. דברי נחמות שלהן: עין לא ראתה. עין של נביאים לא שלטה לראותו: בדברי תורה כתיב. הוי וזכר למור על משנתך שמה מוזמנת לך נשעת הדין להציא רחיה כחכר על ידך גבור לנחם נחלתמה והוא הולך מדרך: דליגמור איניש. לגרוס שמעתא מרביה ואף על גב דלא ידע לכולהו טעמיה: ודדד ליסבר. טעמיה דהא קשה ליה לרב כהנא ולא הוה ידע להאי טעמא ומלמודיה הוה קיס ליה מדהוה צר ממני סרי: המחודין. שאלין ומשיצין ולא לקפא אלן התמלד: והדר. כנו ומלדן: והורדן. ומלמלדן: (ה): פיימינין. של מורה שמפספסין טעמיהן דקדוק וצורין^ט מימן המיומנת למלכה: עושר וכבוד יציבא. חכמיה כיון דלכיל אורן ימים שאין יגעיס על כל לרכן אי נמי מיימינין על עוסקין לשמה שממאליס שלל לשמה: הנוחין זה יציה. ושאין ונומין זה נחמת רוח מתעסקין כדי שלמנו זה מזה: ידבר עמים חתיני. יספול וכל פלומה נחמת. ל"ח הנומין מנהיגין זה את זה להנחמה של הלכה כמו לך מזה (שמע טז) ידבר מרגוס של יגה: ופי יאמר ל' מה תעשה. שומר מצות וכל לומר לו: חכשטיין. מלמדים זה את זה ומבינים זה מזה ולישנא דקרא נקט: בגנים. נמי מדרשות: חבירים מקשיבים. זה לזה למה שומר ששמיעו קולם ואענוס: ברח דודי. חכמה כמי: המדגילים. מלמדין זין את זה ואומרים זל ונלמד וזנין צין שנינו הואל ואין לנו רב ללמדנו: צורתא. שרש הדבר קלמ למדו מרגוס: גדול המלכה. לפי שאין העני שיש בדבר: ומפ"י כ"ים. משות ומלא להשתכר צנן למחית שכל. ואידי דליירי רבי^ט אבא אמר ריש לקיש נקט כל הני מילי דלגדמח דלמנר להו ר' אבא משמיה: חגורו. הדבק זה שסופק ליהנות ממלמודו: אף תדור בשנותו. שאינו יודע בדקדוקי מצות ואין חסדומו שלם וסופק ללמוד ממנו: מונע חסד. שאינו מניח העניים לצא לפתחו: פ"ם. דהיינו כלל:

לעל ויוצאין זה שערך לה עם צי שוקיה ולא היו משאין ויוצאין דכין דלענישתה היל לא שלפא ומחויא שלא יראה שוקיה: בבלין שמוין. צנ"י מפרש לה: גמ' שרנא בשיהרא. נר נהרסו ממון שאינו נרץ אינו נאה אצל צמן הזה שהוא עת מלחמה חכשטיין קני: ופליגא. גמ' דקמתי צנלין לימות המשיח פליגא דשמואל לשמואל און צנלין לימות המשיח: לא יחדא. משמע לעולם אלמא יש עניות ועשירות ש"מ נחמות שמנבאלו הציאס ולא יהיה כעניני עוד (ומיה) לא לימות המשיח נחבאלו שהן הכולם הזה דלסן כן חלן לך מן: בספיע י"ה. וביחא דקמתי צנלין לימות המשיח לרבי מיא צר אבא: לא נתבנאו. דברי נחמות שלהן: עין לא ראתה. עין של נביאים לא שלטה לראותו: בדברי תורה כתיב. הוי וזכר למור על משנתך שמה מוזמנת לך נשעת הדין להציא רחיה כחכר על ידך גבור לנחם נחלתמה והוא הולך מדרך: דליגמור איניש. לגרוס שמעתא מרביה ואף על גב דלא ידע לכולהו טעמיה: ודדד ליסבר. טעמיה דהא קשה ליה לרב כהנא ולא הוה ידע להאי טעמא ומלמודיה הוה קיס ליה מדהוה צר ממני סרי: המחודין. שאלין ומשיצין ולא לקפא אלן התמלד: והדר. כנו ומלדן: והורדן. ומלמלדן: (ה): פיימינין. של מורה שמפספסין טעמיהן דקדוק וצורין^ט מימן המיומנת למלכה: עושר וכבוד יציבא. חכמיה כיון דלכיל אורן ימים שאין יגעיס על כל לרכן אי נמי מיימינין על עוסקין לשמה שממאליס שלל לשמה: הנוחין זה יציה. ושאין ונומין זה נחמת רוח מתעסקין כדי שלמנו זה מזה: ידבר עמים חתיני. יספול וכל פלומה נחמת. ל"ח הנומין מנהיגין זה את זה להנחמה של הלכה כמו לך מזה (שמע טז) ידבר מרגוס של יגה: ופי יאמר ל' מה תעשה. שומר מצות וכל לומר לו: חכשטיין. מלמדים זה את זה ומבינים זה מזה ולישנא דקרא נקט: בגנים. נמי מדרשות: חבירים מקשיבים. זה לזה למה שומר ששמיעו קולם ואענוס: ברח דודי. חכמה כמי: המדגילים. מלמדין זין את זה ואומרים זל ונלמד וזנין צין שנינו הואל ואין לנו רב ללמדנו: צורתא. שרש הדבר קלמ למדו מרגוס: גדול המלכה. לפי שאין העני שיש בדבר: ומפ"י כ"ים. משות ומלא להשתכר צנן למחית שכל. ואידי דליירי רבי^ט אבא אמר ריש לקיש נקט כל הני מילי דלגדמח דלמנר להו ר' אבא משמיה: חגורו. הדבק זה שסופק ליהנות ממלמודו: אף תדור בשנותו. שאינו יודע בדקדוקי מצות ואין חסדומו שלם וסופק ללמוד ממנו: מונע חסד. שאינו מניח העניים לצא לפתחו: פ"ם. דהיינו כלל:

במה אישה פרק ששי שבת

סד.

עין משפט
נר מצוה

נח א ב ג ד מיי פ"א
מה' ללס הלכה יב:

רבינו חננאל

קילקלי מלשון יין הוא
הוא עבר שבו (ויקרא)
קשה עשר ימים הוא
הכריז החכמות. חבקים
כסוי הכסאות (ת"ל) או
בגד או עור או שק אין
לי אלא שק בלבד מגין
לרבות הקילקלי חבק
לחם או שק פי מרביץ
לחם מאו כלומר היה ליה
לממנו שק או דתב
רחמנא למה לי לרביי
קילקלי חבקים. יבול שאני
מרבח חבקים ומשיחין
שמיטת ח"ל שק מה שק
טוה ואריג אף כל טוה
ואריג הרי הוא אמר במת
כל מעשה עוים יבול שאני
מרבח חבקים ומשיחין
דן הוא טימא בשרץ
טימא במת כו. ורדיין
ואם היקל בטומאת
שרץ שהיא קלה. פי
טומאת שרץ קלה היא
שהיא טומאת ערב אבל
טומאת מת חמורה היא
שהיא טומאת שבעה לא
חמורה ח"ל (א) בגד ועור
בגד ועור ל"גש נאמר בגד
ועור בשרץ ואומר בגד
ועור במת. פי דין ג"ש
פי פסוקים וכל פסוק
ופסוק כתוב מליץ שאינו
צריכין לפסוק ואין מליץ
אפילו לא בכתוב אלא
בתוך פסוקים אלו אלא
לדן מהם ג"ש להיות כל
דן שמפורש באחד מהן
שיהא גם השני כמותר.
וזהו שכתוב בענינו
בגד ועור בשרץ בגד ועור
במת ועורין להיות אלו
בגד ועור מופנים בשני
הפסוקים שאם הן פסוק
אחד יתירין כגון שלמדו
טומאת בגד ועור בשרץ
משכבת זרע ומצא בגד
ועור האמור בשרץ מופנה
כגון זה למידן ואם יש
פסוק מליץ ופסוק
ואם הן אלו פסוקים בגד
ועור יתירין בשרץ ובמת
טמאין במת דבר הבא
מופנה הסוס מונב הפרה
כשם שטמאין בשרץ
ואין משיבין. ואע"פ
דאיכא למפרך ואם
ידיה בטומאת שרץ שהיא
מרבית. פי טומאת שרץ
(נותנת) מונבת בשמנה
שרציה. רבה טומאת מת
שהיא טומאת שיניה אלא
במת בלבד ואוקימנא אלו
שון מופנה משי צדין
למפרך ואין משיבין. ואלו
הדברים ה"לם להודיש
בענין הזה מסורת בידי
חכמים:

מניין רבות את הקילקלי והחבק. ואם תאמר והא לא מיעטנא מלא
ויקרא^(ט) ואי משום דלפטר לקפלה אס אינו עשוי לך לאו
כלום הוא כדלמנר לקמן^(ט) גצי קב הקיעוע דאע"ג דיש לו צימ קיעול
לראש שזקן אס אינו עשוי לקבל^(ט) טהור וי"ל דהני נמי לנש כל זרק

הן עשין מתתלה כל קשה דלעיל פ"א
צמנה מנדליקין (דף כו. טס) מפיק דבר
הבא מן העוים דלמננא צנעלים מלאו
גד וקילקלי ותצק צאין מן העוים
ומפיק להן הכא מלאו שק וע"ק דהתם
מרבח נלוזה של עוים לג' על ג' ואלו
שק שיעורו צ"ד^(ט) ולומר ר"י דתרי
גוויי נלוזה של עוים הו"ל והתם מיידי
[צדקה]^(ט) שעושים ממנה צנעים משוים
והלך איתרצו לשלשה על שלשה גמ
שאר צנעים והכא מיידי צנוטה גמ
שמננה עשין קילקלי ותצק ותצלים
ומשימות עשין: **שמע מינה**
לאפנויי. הקשה ה"ר אליעזר ממין
סיון דלמקס שרץ ומת לשכנת זרע
א"כ ג"ש דצגד ועור ל"ל דלל מה
שיהיה צמת יתון צנענת זרע וכל מה
שיהיה צנענת זרע יתון צנען וכן
להסך דהא ק"ל^(ט) דבר הבא מן ההיקס
חוור ומלמד צניקס חוץ מן הקדשים^(ט)
בידוי הרדור מו יצאנו. וא"כ
והא אפילו (ב) יפת תואר
הותרה להס וי"ל דמכל מקום שייך
צה אסור כדלמרינן (קדושין דף
טז) ותסקת צה ולא^(ט) צמצמה: וצמנך

בגד ועור האמור במת טמא כל מעשה עוים אף בגד ועור האמור בשרץ
טמא כל מעשה עוים אין לי אלא דבר הבא מן העוים מניין לרבות דבר
הבא מונב הסוס ומונב הפרה תלמוד לומר^(ט) או שק והא אפיקתיה לקילקלי
וחבק הני מילי מקמי דליתיה ג"ש השתא דאתי גזירה שוה איתור ליה ואין לי
אלא שרץ בטומאת מת מניין ודין הוא טימא במת טימא בשרץ מה
כשטימא בשרץ עשה דבר הבא מונב הסוס ומונב הפרה כמעשה עוים אף
אם הרבה בטומאת ערב שהיא מרובה נרבה בטומאת שבעה שהיא מועטת
תלמוד לומר בגד ועור בגד ועור לגזירה שוה נאמר בגד ועור בשרץ ונאמר
בגד ועור במת מה בגד ועור האמור בשרץ עשה דבר הבא מונב הסוס
ומונב הפרה כמעשה עוים אף בגד ועור האמור במת עשה דבר הבא מונב
הסוס ומונב הפרה כמעשה עוים ומופנה דאי לאו מופנה איכא למיפרך
מה לשרץ שכן מופנה בכעדרה לא^(ט) אפנויי מופני^(ט) מכדי שרץ איתקש
לשכבת זרע דכתיב^(ט) איש אשר תצא ממנו שכבת זרע וסמוך ליה^(ט) איש
אשר יגע בכל שרץ וכתיב ביה בשכבת זרע^(ט) וכל בגד וכל עור אשר יהיה
עליו שכבת זרע ועור דכתב רחמנא בשרץ למה לי שמע מינה לאפנויי
ואכתי מופנה מצד אחד הוא הניחא למאן דאמר^(ט) מופנה מצד אחד למידן
ואין משיבין אלא למאן דאמר^(ט) למידן ומשיבין מאי איכא למימר דמת
נמי אפנויי מופנה מכדי מת אתקש לשכבת זרע דכתיב^(ט) והגוע בכל טמא
נפש או איש אשר תצא ממנו שכבת זרע וכתיב בשכבת זרע וכל בגד וכל
עור בגד ועור דכתב רחמנא במת למה לי ש"מ לאפנויי: ונקרב את קרבן
ה' איש אשר מצא כלי זהב אצערה וצמיד טבעת עגיל וכומז א"ר אעזר
עגיל זה דפוס של דדין כומז זה דפוס של בית הרחם אמר רב יוסף אי
הכי היינו דמתרגמינן מחוך דבר המביא לידי גיחוך אמר ליה רבה מגופיה
דקרא ש"מ כומז כאן מקום זימה: ויקצוף משה על פקודי החיל אמר רב
נחמן אמר רבה בר אבהו אמר להן משה לישראל שמא חזרתם לקלקולכם
הראשון אמרו לו^(ט) לא נפקד ממנו איש אמר להן אם כן כפרה למה אמרו לו
אם מידי עבירה יצאנו מידי הרדור לא יצאנו מיד^(ט) ונקרב את קרבן ה' תנא
דבי רבי ישמעאל מפני מה הוצרכו ישראל שבאותו הדור כפרה מפני
שזנו

תורה אור השלם
א) וכל אשר יפל עליו
מקום פתחם יאמא
מקל בלי עין או בגד או
עור או שק פל קלי
אשר יגשש קולאבה
קתם פתחם יואב וימא
עד הערב ויפארי:
(א) יא א"ר א"ר
ב) וכל בגד וכל קלי
עור וכל מעשה עוים
וקל קלי עין תתקפא:
(ב) מבייר ל"א
ג) איש איש מנער
אחרו והוא צדוע או יב
בשרץ או יאכל עד
אשר יתיר ויגוע בקל
יגע בקל שרץ אשר ימא
או באדם אשר ימא לו לכל טמאות: ויקרא כו. טז. ה) וכל בגד וכל עור
אשר יהיה עליו שכבת
זרע וקתם פתחם עד הערב: ויקרא כו. טז. ו) ונקרב את קרבן ה' איש אשר
מצא כלי זהב אצערה
וצמיד טבעת עגיל וכומז
קפ"ר על נפשתינו לפני ה'
משה עבדך יצאו את ראש
אנשי הפלתיקה אשר
גידנו ולא נפקד ממנו איש:
(ב) מבייר ל"א טז

בלי בלי. צנעלים כתיב כל כלי אשר יעשה מלאכה וגו' ומגופיה
דקרא דשרצים לא מני יליף דאשר יעשה מלאכה לאו כלי תכשיט
משמע: שק. הוא עשוי מנוזה של עוים: שאף על פי שאינו אריג.
אלא קלע קטן עשה מנוזה של עוים תלמות צו צמי נפש: לנאר צמו:

כלי כלי מהתם: מוסף* שק על הבגד שטמא
משום אריג: אמו בגד לאו אריג הוא הכי
קאמר מוסף שק על הבגד אף על פי שאינו
אריג טמא צמאי חזי אמר רבי יוחנן שכן
עני קולע שלש נימין ותולה בצואר בתו
^(ט) תנו רבנן שק אין לי אלא שק מניין לרבות
את הקילקלי ואת החבק ת"ש או שק יבול
שאני מרבה את החבלים ואת המשיחות
ת"ל שק מה שק טווי ואריג אף כל טווי
ואריג הרי הוא אומר במת^(ט) וכ"כ בלי עור
וכל מעשה עוים וגו' תתחטאו לרבות הקילקלי
ואת החבק יבול שאני מרבה את החבלים
ואת המשיחות ודין הוא טימא בשרץ וטימא
במת מה כשטימא בשרץ לא טימא אלא
טווי ואריג אף כשטימא במת לא טימא אלא
טווי ואריג הן אם היקל בממא שרץ שהיא
קלה נקיל בטומאת המת שהיא חמורה
תלמוד לומר בגד ועור בגד ועור לגזירה
שוה נאמר^(ט) בגד ועור בשרץ ונאמר
בגד ועור במת מה בגד ועור האמור בשרץ
לא טימא אלא טווי ואריג אף בגד ועור
האמור במת לא טימא אלא טווי ואריג ומה

בגד ועור האמור במת טמא כל מעשה עוים אף בגד ועור האמור בשרץ
טמא כל מעשה עוים אין לי אלא דבר הבא מן העוים מניין לרבות דבר
הבא מונב הסוס ומונב הפרה תלמוד לומר^(ט) או שק והא אפיקתיה לקילקלי
וחבק הני מילי מקמי דליתיה ג"ש השתא דאתי גזירה שוה איתור ליה ואין לי
אלא שרץ בטומאת מת מניין ודין הוא טימא במת טימא בשרץ מה
כשטימא בשרץ עשה דבר הבא מונב הסוס ומונב הפרה כמעשה עוים אף
אם הרבה בטומאת ערב שהיא מרובה נרבה בטומאת שבעה שהיא מועטת
תלמוד לומר בגד ועור בגד ועור לגזירה שוה נאמר בגד ועור בשרץ ונאמר
בגד ועור במת מה בגד ועור האמור בשרץ עשה דבר הבא מונב הסוס
ומונב הפרה כמעשה עוים אף בגד ועור האמור במת עשה דבר הבא מונב
הסוס ומונב הפרה כמעשה עוים ומופנה דאי לאו מופנה איכא למיפרך
מה לשרץ שכן מופנה בכעדרה לא^(ט) אפנויי מופני^(ט) מכדי שרץ איתקש
לשכבת זרע דכתיב^(ט) איש אשר תצא ממנו שכבת זרע וסמוך ליה^(ט) איש
אשר יגע בכל שרץ וכתיב ביה בשכבת זרע^(ט) וכל בגד וכל עור אשר יהיה
עליו שכבת זרע ועור דכתב רחמנא בשרץ למה לי שמע מינה לאפנויי
ואכתי מופנה מצד אחד הוא הניחא למאן דאמר^(ט) מופנה מצד אחד למידן
ואין משיבין אלא למאן דאמר^(ט) למידן ומשיבין מאי איכא למימר דמת
נמי אפנויי מופנה מכדי מת אתקש לשכבת זרע דכתיב^(ט) והגוע בכל טמא
נפש או איש אשר תצא ממנו שכבת זרע וכתיב בשכבת זרע וכל בגד וכל
עור בגד ועור דכתב רחמנא במת למה לי ש"מ לאפנויי: ונקרב את קרבן
ה' איש אשר מצא כלי זהב אצערה וצמיד טבעת עגיל וכומז א"ר אעזר
עגיל זה דפוס של דדין כומז זה דפוס של בית הרחם אמר רב יוסף אי
הכי היינו דמתרגמינן מחוך דבר המביא לידי גיחוך אמר ליה רבה מגופיה
דקרא ש"מ כומז כאן מקום זימה: ויקצוף משה על פקודי החיל אמר רב
נחמן אמר רבה בר אבהו אמר להן משה לישראל שמא חזרתם לקלקולכם
הראשון אמרו לו^(ט) לא נפקד ממנו איש אמר להן אם כן כפרה למה אמרו לו
אם מידי עבירה יצאנו מידי הרדור לא יצאנו מיד^(ט) ונקרב את קרבן ה' תנא
דבי רבי ישמעאל מפני מה הוצרכו ישראל שבאותו הדור כפרה מפני
שזנו

תורה אור השלם
א) וכל אשר יפל עליו
מקום פתחם יאמא
מקל בלי עין או בגד או
עור או שק פל קלי
אשר יגשש קולאבה
קתם פתחם יואב וימא
עד הערב ויפארי:
(א) יא א"ר א"ר
ב) וכל בגד וכל קלי
עור וכל מעשה עוים
וקל קלי עין תתקפא:
(ב) מבייר ל"א
ג) איש איש מנער
אחרו והוא צדוע או יב
בשרץ או יאכל עד
אשר יתיר ויגוע בקל
יגע בקל שרץ אשר ימא
או באדם אשר ימא לו לכל טמאות: ויקרא כו. טז. ה) וכל בגד וכל עור
אשר יהיה עליו שכבת
זרע וקתם פתחם עד הערב: ויקרא כו. טז. ו) ונקרב את קרבן ה' איש אשר
מצא כלי זהב אצערה
וצמיד טבעת עגיל וכומז
קפ"ר על נפשתינו לפני ה'
משה עבדך יצאו את ראש
אנשי הפלתיקה אשר
גידנו ולא נפקד ממנו איש:
(ב) מבייר ל"א טז

א) ח"כ פ"א שמי
ב) ויכין פ"א ג) ויהי
ג) ויכין: ד) ולקמן קלה.
ימנח ע: עה. מה כו: כ:
ה) ומס' לכה: ו) עין
ישעיהו ג כ ובפרש"י,
ז) ג' (ט) לעיל סה,
ח) לקמן פ"ג ס' טו.
ע) עייש בפרש"י ויהי טמא,
פ) לקמן ע"ג. ט) עין חס'
לעיל כו. ד"ה ורצה.
ק) [ומס' מע:]

הנהגות הב"ח

(ב) תופ' ד"ה מדי וכו'
אפי' ליקח יפת מולא:

הנהגות וצינונים

א) [בערוך איתא צ"א
ומפרש הלשון יין הוא
ע"ש] [כתיב כו: ב' ב' ב' ב'
ש' פסוה צנעה
(והיב' של' מיוזת,
מפרש' דפר"ר):
ג) בכת"ב מכוונת:
ד) כתיב כו: ב' ב' ב' ב'
איתא גזירה שוה זו
ב' תכות והגיה
המפרש' (דפר"ר)
לכוננו "שני" אילם
שם במהרש"ל לכתב
חבת "ו" לבראיה
ז) שפנתה בו
דריה (דפר"ר): [י נראה
דיש להוסיף לקבל
כתיבתו:] [על פי
מהר"ם:] ע"י חס' ב"ק
כה ע"ב ד"ה ש"מ מה
שתייר בהו:] צ"ל ולא
בה ובחבריה:

ליקוטי רש"י

קילקלי. צנעלים קטור
האוקר מצנעת המור.
חבק. פוטריים לו זלתי
לכתיב. וישיב' ב"ב
ע"ה. צנעלים לאסור טו
סוס וליץ ה'. צמיון
ואין בשיבין. ואלפתי
לשני (והה כ"ב). כ"כ
טמא נפש. מיי ענטמא
צמ' ויקרא כו. טז.
אצערה. אלו מנידים
רגל. וצמיר. על יד.
ובומו. דפוס של צמ'
הרסם לפטר על הריחו
הכל על צמות מדין (במדין)
מ. דפוס ש' בית
הרחם. לוי וכל הוא מן
נגד אלו מקום לשאש
ועומקו פירוש שם כומז
כאן מקום זימה וזימה ליה.
כ"כ. שני עשין למיטין
ועשין תלמי צמ' הרסם
כדקן מופנה מן החסם
ותופני אמו מדי שלש
זדקקו לן וכלי' נכרות
כ"ה. ע"ל פקודי החיל.
ממונים על החיל (במדין)
ש"ס. י"ז.

רב נסים

הביחא למאן [דאמר]
מופנה מצד א למידן
ואין משיבין אלא למאן
דאמר למידן מופנה
מאי איכא למימר.
מתולתת בן ר' ישמעאל
והבן ועיקר דילה במס'
נדה בפרק המפלה (דף כב)
אמר רב יהודה אמר
שמואל משום ר' כל גזירה
שהיא מופנה כל
עיקר אין למידן מננה
מופנה מצד אחד לר'
ישמעאל למידן ואין
משיבין לרבנן למידן
ומשיבין: אמר להם
במות כפרת הבא על יבמות

קסבר
א) [יאמרן אל